

כ"ז אב תשפ"ה
21 אוגוסט, 2025

לכבוד
עו"ד גיל לימון

לכבוד
עו"ד אביטל סומפולינסקי

הנדון: מבחנים למתן תמיכות של משרד העבודה לעידוד תעסוקת הורים באמצעות השתתפות בעלות שכר לימוד במעון או במשפחתון לשנת הלימודים תשפ"ו
סימוכין: מכתבכם מיום 19.8.2025

בהמשך למכתבכם מיום 19.8.2025 בנושא שבנדון הריני להשיבכם כדלקמן:

1. סבסוד שכר הלימוד במעונות יום ובמשפחתונים, ובכלל זה פרסום מבחני התמיכה להשתתפות בשכר לימוד במעונות יום ובמשפחתונים (להלן: "מבחני התמיכה"), מהווה אחד מכלי הסיוע המרכזיים שהמשרד מפעיל על מנת לעודד השתלבות בשוק העבודה. כ- 250,000 הורים תלויים בכלי סיוע זה, שתקציבו הינו למעלה ממיליארד וחצי ₪ בשנה, ואשר מופעל באמצעות מערכת מורכבת, ותחת רגולציה הדוקה, המחייבת טיפול מעמיק בבקשות ההורים לסבסוד.
 2. בסעיף 6 במכתבכם צוין ביחס לקטגוריות העסקה בעסק של בן זוג עוזר כהגדרתו בסעיף 39 לפקודת מס הכנסה; שותפות בעסק של בן זוג; העסקה על ידי מוסד תורני הנתמך על ידי משרד החינוך במסגרת מבחני התמיכות למוסדות תורניים; או מתן שירותים עבור מוסד תורני הנתמך על ידי משרד החינוך במסגרת מבחני תמיכה למוסדות תורניים, כי הדבר מעורר סוגייה עקרונית רוחבית שאינה נוגעת בהכרח למגזר כזה או אחר, שיש למצוא לה פתרון. כמו כן, צוין כי "ישנו קושי מושגי בהענקת סבסוד בגין תבחין אשר לא ניתן לבחון את התקיימותו, וממילא לבצע לגביו אכיפה".
 3. ראשית, נציין כי כבר כיום מושקעים ע"י המדינה משאבים משמעותיים על מנת לוודא התקיימותם של התנאים השונים המפורטים במסגרת מבחני התמיכה, ואימות נכונות הפרטים המדווחים. כחלק בלתי נפרד מכך – פעל המשרד במהלך השנים האחרונות על מנת לייצר ממשק מחשובי מול המוסד לביטוח לאומי לצורך קבלת נתונים פורמאליים ומהימנים המדווחים אליו, ובכלל לייצר תלות בקבלת מסמכים שונים. מהלך זה נועד הן על מנת להקל על ההורים מבקשי התמיכה את הנטל הבירוקרטי הכרוך בהגשת הבקשות לסבסוד אך גם על מנת להתמודד עם אירועים של זיוף תלושי שכר וכד'. יחד עם זאת, קשה לייצר מצב שבו ב- 100% מהבקשות – נדע בוודאות שכל המדווח לנו משקף מצב דברים אותנטי.
- עוד יצוין כי כאשר עוסקים בכמות כל כך נכבדה של בקשות – הרי שבאחוז מסוים, שאנחנו שואפים שיהיה קטן וזניח ככל הניתן, יהיו גם מקרים של רמאיות, מבלי שתהיה יכולת למדינה לגלות אותם. זאת, בין אם משום שהיקף המשאבים הנדרשים על מנת לגלות מקרים אלו הוא כל כך משמעותי (למשל העסקת חוקרים פרטיים או לחלופין הקמת גופי חקירה או הסתייעות

במנגנוני חקירה אחרים הקיימים במדינה) – עד כדי העדר כדאיות כלכלית למדינה להשקיעם, ובין אם משום שפשוט לא ניתן לגלותם מבלי שיש תלונה קונקרטיה ואסמכתאות שמצביעות על כך. המדינה מחויבת במצבים אלה לנהל את הסיכונים השונים, אולם לא סביר כי בגלל אחוז זניח של הורים – יושת נטל בירוקרטי כבד על כל יתר ההורים או יעוכב הסבסוד לציבור כל כך רחב.

4. נוסף על כך, נציין כי ביום 12.8.2025, פורסם על ידי משרדנו נוהל הקובע קריטריונים לבחינת מכלול הבקשות שהוגשו "לשינוי סטטוס הזכאות" החל מיום 1.3.2025. משרדנו פועל בהתאם לנוהל זה ובוחן את הבקשות כאמור כחלק מתכנית בקרה מתבקשת.

5. עוד נציין כי מנתונים שפולחו על ידינו ביחס לקטגוריה של שותף בעסק בן/בת זוג, הנמצא בגיל גיוס (26-18), בכלל האוכלוסייה של מגישי הבקשות לתמיכה בתשפ"ה - נמצא כי רק 10 אבות מתוך סך הכל 198 אבות ו- 14 אימהות מתוך 150 אימהות בסך הכל - משתייכים לקטגוריה זו. ביחס לקטגוריה של עצמאי שותף בעסק חדש של בן/בת הזוג, הנמצא בגיל גיוס (26-18) בכלל האוכלוסייה של מגישי בקשות לתמיכה בתשפ"ה – נמצא כי 131 מתוך 678 אבות, ו- 7 אימהות מתוך 22 אימהות סך הכל - משתייכים לקטגוריה זו.

6. באשר לשתי הקטגוריות האחרות - העסקה על ידי מוסד תורני הנתמך על ידי משרד החינוך במסגרת מבחני התמיכות למוסדות תורניים; ומתן שירותים עבור מוסד תורני הנתמך על ידי משרד החינוך במסגרת מבחני תמיכה למוסדות תורניים – נדגיש כי ישנו קושי לפלח נתונים מן הטעמים הבאים:

כאשר הורה מדווח למשרדנו כעובד, נתוני הכנסתו נשאבים מהמוסד לביטוח לאומי. במסגרת נתונים אלה – אין פרטי המעסיק של אותו אדם. על מנת שניתן יהיה לקבל את פרטי המעסיק – יהיה צורך לדרוש מכלל ההורים שהם במעמד "עובד" – דו"ח מעסיקים ואז לנסות באופן פרטני להגדיר מילות מפתח שאם מזהים אותן – הדבר יחייב בדיקת עומק. מעבר לכך, נציין כי אין ביכולתנו לזהות "מוסד נתמך" אשר להבנתנו עשוי לכלול סוגים שונים של מוסדות הנתמכים על ידי משרד החינוך. לסיום, ואף אם היינו נוקטים בגישה כזו – די מהר השטח היה מבין זאת ומי שירצה להתחכם – ימצא דרך (למשל ע"י שינוי שם המעסיק).

7. **באשר לסעיף 7 במכתבכם לפיו בהסתמך על מכתבה של היועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה מיום 14.07.20225, יש לשקול הוספת תנאי לקבלת סבסוד למעונות בכך שכל מבקש החייב לפי דין בגיוס לצבא הסדיר את מעמדו מול רשויות הצבא, יהא אשר יהא התבחין מכוחו הוא זכאי לסבסוד** – סבורני, כי בעניין זה מן הראוי שיוקם צוות חשיבה בין משרדי אשר יבחן את המלצתה של היועצת המשפטית לממשלה אשר עוסקת בנקיטה של מכלול צעדים אשר לא בהכרח נוגעים במישרין למשרד העבודה בכלל ולסבסוד מעונות בפרט. כל עוד וזה לא נעשה, הרי שלא יתכן שכל משרד יעשה דין לעצמו בהתאם לראות עיניו.

8. **כבר עתה ייאמר כי גם לאחר שיוקם צוות בינמשרדי ליישום המלצתה של היועצת המשפטית לממשלה, אנו סבורים כי לא יהיה זה נכון להחיל באופן מיידי ההמלצה במסגרת מבחני התמיכה לשנת הלימודים תשפ"ו.**

9. לאורך השנים, דרגי המקצוע השונים במדינה, הצביעו על כך, כי לצד השיקול של הגברת השוויון בנטל השירות הצבאי, מחויבת המדינה לשקול גם את המשמעויות של השינויים הדמוגרפיים

הצפויים בעשורים הקרובים, ובפרט את שיעורם של מי שמשתייכים למגזר החרדי, והמשמעות של ענין זה על כלכלת המדינה.

10. אחד האתגרים המשמעותיים של המשק הוא שילוב אוכלוסיות בתעסוקה, אשר לו השפעה רבה על הכלכלה. מרכזיותו של נושא זה הביאה את הממשלה להקים מספר ועדות ייעודיות לנושא - ראשית ועדת התעסוקה לשנת 2020 ולאחר מכן את ועדת התעסוקה לשנת 2030 - וזאת על מנת לגבש ולהמליץ לממשלה על המדיניות הרצויה בתחום. מסקנותיהן של ועדות אלו, לצד המלצות של גופים כגון בנק ישראל וארגון ה-OECD, הביאו את ממשלת ישראל לאמץ מדיניות תעסוקה ממוקדת שאינה מתעלמת מהשונויות התעסוקתיות הרבה בין המגזרים (ובתוך כל מגזר - בין המגזרים) בישראל. מדיניות זו באה לידי ביטוי במספר החלטות ממשלה ובהן: החלטת ממשלה 1994 מיום 15.7.2010, החלטת ממשלה 198 מיום 1.8.2021, החלטת ממשלה 171 מיום 24.2.2023 והחלטת ממשלה 1907 מיום 23.6.2024.

מדיניות זו נובעת מחד, מהבדלים ברורים בדפוסי התעסוקה של הקבוצות השונות, ומאידך - מהשפעות ארוכות הטווח של שילובן של הקבוצות על המשק. מכלל המחקרים עולה כי קבוצת הגברים החרדים היא קבוצה מובחנת וברורה, המתאפיינת בהשכלה ותעסוקה נמוכים מאד, ומאידך - קבוצה ששילובה צפוי להביא להשפעה **הרבה** ביותר על המשק¹. זאת, כתוצאה בין היתר ממגמת הגידול הדמוגרפי המהירה שלה.

11. שיעור התעסוקה של גברים חרדים בשנת 2024 עמד על 53.9% ובחציון ראשון של 2025 ירד ל-53.5% (לעומת 86.5% של גברים יהודים שאינם חרדים ב-2024, ו-86.3% בחציון הראשון של 2025). השכר הממוצע של גברים חרדים עמד על 10,579 ₪ לעומת 21,532 ₪ אצל יהודים שאינם חרדים, כלומר השכר של גברים יהודים שאינם חרדים יותר מכפול מהגברים החרדים (אצל נשים הפער הוא בערך 1.5)². התקבעות במצב זה ללא התכנסות לדפוסי התעסוקה של האוכלוסייה היהודית הלא חרדית, הינה בעלת השלכות כלכליות חמורות על המשק. לפי בנק ישראל ב-2065 תידרש העלאת מיסים בשיעור של 16% על מנת שהממשלה תוכל לממן את השירותים אותם היא מממנת כיום, והתוצר לנפש יפחת ב-9%.

12. יתרה מכך, לאור השלכות המלחמה והצורך הגובר בהגדלת תקציב הביטחון, ישנו צורך משמעותי בהגדלת מקורות הממשלה וצמיחת המשק למימון צורך זה. שילוב אוכלוסיות בתעסוקה, והאוכלוסייה החרדית בפרט, הינו חלק חשוב במאמץ זה.

13. למען הסר ספק יודגש, חוות דעתם של כלל גורמי המקצוע כי אסור שיינקטו צעדים כנגד חייבי גיוס אשר עלולים להוביל לפגיעה בשילובה של אוכלוסייה זו בשוק העבודה, שכן, צעדים כאלו יובילו בסופו של דבר לפגיעה במשק ובכלכלה.

14. **אשר על כן, ולאור כל המפורט לעיל, אני סבור כי יש לפרסם כבר עתה את מבחני התמיכה וזאת על מנת שלא לפגוע בציבור כל כך גדול של ההורים (שכבר התמודד עם מורכבויות קשות עקב**

¹ למשל, מחקר שנעשה באגף הכלכלנית הראשית במשרד האוצר הראה כי שני שליש מפער ההכנסות בין משק בית חרדי ומשק בית לא חרדי נובע מהפער בקרב הגברים. כלומר אם היקף התעסוקה והשכר הממוצע של גברים חרדים ישתוו למצבם בקרב יהודים שאינם חרדים פער ההכנסה יצטמצם ב-66%. לעומת זאת, השוואת המצב בקרב הנשים יצמצם רק שליש מפער ההכנסה בין משק בית חרדי ללא חרדי. גם מחקר של מכון אהרן מגיע לתוצאות דומות והמסקנה שלו היא "תוצאות אלו מדגישות את החשיבות של צעדי מדיניות ממוקדים מגדרית. בעוד שבחברה החרדית המדיניות צריכה להתמקד בגברים, שכן גם אם כל הפערים בין הנשים החרדיות לנשים היהודיות הלא-חרדיות ייסגרו - ההשפעה הכוללת על משקי הבית החרדים תהיה קטנה". יתרה מכך, המחקר מדגיש כי לשינוי בהשכלה של הגברים החרדים השפעה דרמטית על הגידול בהכנסה, ואף רק השוואה בין השכלת הגברים החרדים לנשים החרדיות תביא לגידול משמעותי בהכנסת משק הבית החרדי.

² מתוך מעקב יעדי תעסוקה של הלמ"ס.

15. העיכובים שנגרמו בשנה הקודמת) ולא להעמיק את הפגיעה שכבר עכשיו ניכרת, ורק תלך ותגבר ככל שיידחה מועד פרסום מבחני התמיכה כאמור.

בברכה,

אמיר מזוינה
מנכ"ל משרד העבודה (מ"מ)